

Kropp och ljud på ung festival

Nordiskt tonsättarmöte i Oslo

Kreativt komponerande i Winterviken

Hur står sig svensk musik i världen?

Tonsättarens betydelse för samhället

komponera från latin *compositus*: sammanställa, ordna olika delar till en helhet

UNDER SOMMAREN HAR FST gjort två stora satsningar med fokus på svenska tonsättares värde för samhället. En tonsättare har på många sätt en unik dubbel förmåga att lösa komplicerade musikaliska problemställningar och samtidigt kommunicera ett konstverk som uttrycker känslor. Intrikata strukturer i noterad form eller smarta datorprogram och appar kan skapa de mest fantastiska ljudlandskap hos lyssnaren. Denna dubbla förmåga är något som kan användas på långt fler områden än de strikt musikaliska.

På Almedalsveckan bjöd FST i juli in ett antal personer från olika delar av samhället till en serie tvärdisciplinära workshops kallade *NMX Sessions*. Under en halvdag ägnade sig en samling tonsättare, byggnadsingenjörer, statsvetare, professorer, kulturtjänstemän och andra kompetenser åt att i strukturerad form definiera några aktuella samhällsutmaningar. Hur kan man lösa dessa med hjälp av konstnärlig verksamhet, frågade sig sedan deltagarna och uppenbarade en rad såväl konkreta som orealistiska lösningar, vilka redovisades på ett offentligt seminarium i Tonsättarnas hus i hamnen i Visby.

Det fina i just denna kråksång var måhända icke resultaten denna grupp åstadkom under halvdagen, utan snarare metoden med vilka de framtofs. Att olika delar av samhället samarbetar förutsättningslöst för positiva förändringar är än så länge tämligen sällsynt. Och kanske är det här Konsten kan komma in; konstnären som vänder upp och ned på

Martin Q Larsson, ordförande

● ● ●
Musikalisk verksamhet handlar i mångt och mycket om samarbete; ett musikstycke som framförs live av en ensemble är ett exempel på minutiöst samarbete ner till minsta millisekund.

begreppen, tar isär dem och sätter samman dem till en ny helhet – komponerar i ordets ursprungliga betydelse .

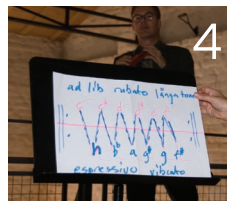
Men varför just tonsättare? Musikalisk verksamhet handlar i mångt och mycket om samarbete; ett musikstycke som framförs live av en ensemble är ett exempel på minutiöst samarbete ner till minsta millisekund. Tonsättarens roll är att designa detta samarbete, och att med ett intrikat symbolsystem i detalj föreskriva hur samarbetet ska gå till för att framkalla önskat resultat.

I början av september arrangerade FST Winterviksmötet med kulturansvariga för ett antal regioner och organisationer samt lika många tonsättare, i Vinterviken utanför Stockholm. Genom en serie workshops tog deltagarna fram olika modeller för hur tonsättares kreativa och musikaliska förmåga konkret skulle kunna användas i en kommun eller region. Det sammantagna resultatet av detta arbete var olika visioner av något som skulle kunna kallas Stadstonsättare; en kommunal tjänst med uppdrag att genomföra klingande projekt i nära samarbete med kommunens medborgare. Läs mer om Winterviksmötet längre fram i tidningen.

Svenska tonsättare erbjuder redan idag samhället stora värden genom den musik vi skapar – titta gärna igenom Tonsättarens kalenderium – men vi skulle kunna göra så mycket mer. Och nu börjar tiden bli mogen ●

Martin Q Larsson
ordförande

I detta nummer ...

Kultur som förutsättning för demokrati

Anna Hedelius, redaktör

VI HAR FÅTT EN NY kultur- och demokratiminister. Alice Bah Kuhnke ser kulturen som centrum för demokratins upprätthållande. »Kulturen är central i byggandet och återupprättandet av vår demokrati« sa hon till pressen direkt efter utnämmandet. Och så rätt hon har. Med jämna mellanrum ringer mig min kulturvän Gunnar från norrbottniska Älvsbyn och säger ungefär samma sak. På de senaste åren har han sett hur kulturutbudet i hans trakter undan för undan har krympt och därmed också människors möjlighet att spegla sig och samhället. Gunnar är, liksom jag, fast övertygad om att kulturyttringar bidrar till insikter, igenkänning, samtal och växande. Kulturen är

ett viktigt verktyg i ett land där alltför många människor känner sig alienerade, menar Alice Bah Kuhnke. I Tonsättaren berättar vi den här gången om konkreta idéer på hur kultur i form av en tonsättares kompetens kan tas till vara i vårt land (sid 4–7). Vi rapporterar från festivalerna Nordiska Musikdagar i Oslo (sid 16–19) och Ung Nordisk Musik i Malmö (sid 8–10) samt undersöker hur svensk konstmusik står sig internationellt (sid 11–15).

ALICE BAH KUHNKE har pekat ut rätt riktning för kulturen. Jag håller alla tummar för att hon och vårt land får förutsättningar att följa den i många år framöver! ●

Anna Hedelius
redaktör

Alla behöver en tonsättare

TEXT & FOTO • Anna Hedelius

En symfoni och en mängd kreativa idéer. Det blev resultatet när tonsättare och kommunala tjänstemän, för andra gången, samlades till inspirationsdag i Winterviken.

–Väl sammanhållen!

–Vackert!

–Jag är nöjd med hur ni tolkade min solsymbol!

–Det kändes som om vi hade talat med varandra innan, fast vi inte hade gjort det!

Kommentarerna efter att My Eklund på kontrabasblockflöjt och Pascal Jardry på elgitarr och Mac-programmering har tolkat *Den andra Wintervikssymfonin* är entusiastiska. Runtomkring de båda musikerna står symfonins tonsättare, det vill säga de femton som i dag deltar i FST:s workshop för tonsättare och kommunala tjänstemän. Den går av stapeln för andra gången och platsen är ett Winterviken, denna gång klätt i sensommarskrud.

Symfonin har tillkommit under sju minuters simultant komponerande av de femton i rummet. Uppdraget har varit att med valfria grafiska symboler skriva ned en tonsättning på varsitt A3-papper. My Eklund har poängterat tydligheten.

–Ju klarare ni skriver ned era idéer, desto större chans är det att vi spelar som ni vill.

Av kommentarerna att döma har deltagarna följt hennes råd.

Samarbeten mellan tonsättare och regioner

Skapande stimulerar och bygger broar. Efter detta musikaliska elixir är stämningen märkbart uppsluppen och gruppen redo att lyssna till varandras erfarenheter av tonsättare som på olika sätt arbetar gränsöverskridande och i samhällets tjänst. Ja, för det är just detta som är ämnet för dagen. Då det finns ett stort behov av konstnärlig utveckling i Sveriges regioner, och då tonsättare är en underutnyttjad resurs som ofta besitter både kreativitet och organisationsförmåga, är FST:s idé att sammanföra tonsättare med kulturtjänstemän och politiker från olika regioner för att på så sätt skapa fler möjligheter till fruktbara samarbeten.

Samarbeten med musiken som en väsentlig ingrediens finns förstås i redan i dag. Dag Celssing, direktör för Västmanlandsmusiken, berättar till exempel om hur Torbjörn Grass anställdes i det tvååriga projektet Artist in Residence för att, med utgångspunkt i konst, historia och kulturarv, arbeta med genreöverskridande konstnärliga produktioner på Västmanlands läns museum och Västerås konstmuseum. Kan man till exempel tonsätta ett bildkonstverk eller spela på ett museiföremål var några av frågeställningarna. Svaret på bägge frågorna var givetvis Ja.

Underbart ljud från MIG-svetsen

Tonsättaren och instrumentbyggaren Johan E Andersson redogör för projektet Musikfabriken, i vilket han arbetar tillsammans med →

Borde det inte vara krav på att kulturministern har konstnärlig bakgrund?

1. Lina Nyberg komponerar.
2. Lars Carlsson komponerar.
3. Girilal Baars, Magnus Bunnskog, Marcela Contardo och Yngve Nordin kläcker idéer.
4. My Eklund framför »Wintervikssymfonin«.
5. Lars Carlsson.
6. Yngve Nordin.

→ intellektuellt funktionshindrade.

–Människor med intellektuella hinder har kommit och byggt instrument hos oss, för att sedan spela minimalistisk konstmusik på dem. Vi skrev tre stycken tiominutersverk på tre år. Det tog ett och ett halvt år innan det blev någon slags musik som det gick att lyssna på. I höstas var det en stor triumf när Musikfabriken deltog på Sound of Stockholm.

Musikfabriken spelade förra hösten även på Sveriges Kommuner och Landstings kulturkonferens.

Tonsättaren Lars Carlsson lyser av iver då han berättar om sitt arbete som kreativitetskonsult på Gatubolaget i Göteborg.

Ljudet från MIG-svetsen visade sig vara det vackraste ljud som går att uppbringa.

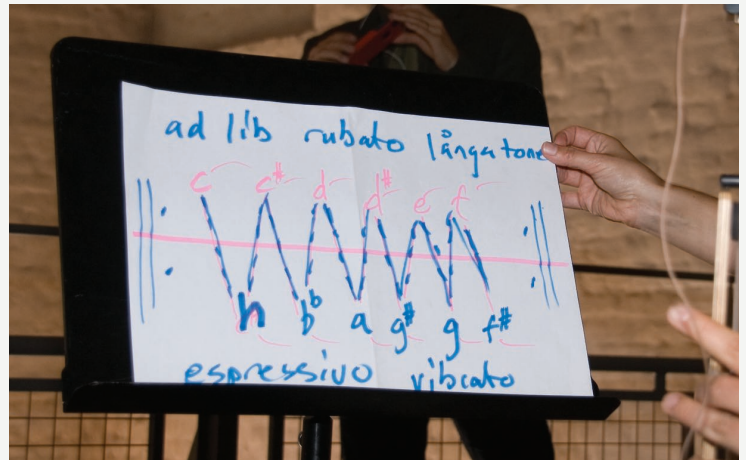
Lars Carlsson, tonsättare

–När jag kom dit visste ingen vad jag skulle göra, allra minst jag själv. Men jag fick ett kontor och där kunde jag ju inte sitta sysslolös, så jag började leta efter saker att göra. Bland annat skapade jag en kör, som blev så populär att bolagets vd ville vara med.

–Sedan åkte jag ut till en smedja, fortsätter han. Svetsarna tyckte till en början att det var underligt och gav mig mycket gliringar, men efter ett tag började de förevisa ljud. Ljudet från MIG-svetsen visade sig vara det vackraste ljud som går att uppbringa.

Som avslutning på sitt projekt på Gatubolaget skrev Lars Carlsson en stensättarkonsert tillsammans med två sten-

Till vänster: Tonsättarna samlas kring My Eklund och Pascal Jardry som framför Wintervikssymfonin. Till höger: Del av partituret.

sättare och två slagverkare. Den framfördes på Göteborgs kulturkalas 2008.

K-märkta bolagsstyrelser och fotbollslag

Då gruppdiskussionerna fortsätter i den sensommarsol som nu faller över trädgårdsborden framkommer än fler idéer om gränsöverskridande samarbeten med tonsättare i spetsen.

- Vi kan tonsätta de politiska partierna!
- Vi använder ljuden som skulpturala ele-

ment i stadsbyggnadsfrågor.

– Borde det inte vara krav på att kulturministern har konstnärlig bakgrund?

Ljudinstallationer i T-banan, tonsättare som kreativa konsulter på arbetsplatser, att använda tonsättare som opinionsbildare eller coacher för fotbollslag, är andra intressanta förslag. Många ivrar för utnämmandet av stadstonsättare eller kommuntonsättare, att K-märka bolagsstyrelser med konstnärlig kompetens och att anställa tonsättare på konsultbasis i olika företag för att bidra med nya perspektiv.

En grupp uppfinnar konferenstonsättaren och kravet på att ingen konferens med över 500 människor i Sverige får äga rum utan nyskriven musik.

– Det krävs bara lite pengar och lite mod, säger Lars Carlsson. När man går in i oväntade samarbeten kan man först vara rädd att det inte ska resultera i något, men människan har oanade resurser och ett stort behov av konstnärliga uttryck ●

»Den Andra Wintervikssymfonin« går att lyssna till på FST:s webbsida.

Det första Winterviksmötet ägde rum den 7 februari 2013 och finns att läsa om i Tonsättaren 1.2013.

FST:s ordförande Martin Q Larsson sammanfattar dagens kreativa diskussioner.

UNG MUSIK FÅR FYSISK GESTALT

TEXT & FOTO • Anders E Larsson

Ung Nordisk Musik, festivalen som hölls i augusti, bjöd på en rik spännvidd av uttryck inom en, i vissa fall, påfallande tyst ljudvärld. Tonsättarens reporter på plats - Anders E Larsson - såg och hörde framtidens konstmusik i Malmö.

GENREBESTÄMNING KAN vara en knepig sak. Om vi går tillbaka till ruta ett: Vad är egentligen musik? Harmonier? Organiserat ljud? Och vad är konstmusik – vad rymms inom det begreppet? Mer än vad man i förstone kan tro, visade det sig på den 68:e årgången av Ung Nordisk Musik-festivalen, som arrangerades i Malmö i slutet av augusti. Festivalen växlar mellan de olika nordiska länderna enligt en femårscykel.

Visst förekom det både kvartstoner och neddykningar i skiftande texturer – stapelvaror inom det modernistiska musikidiomet – i flera av de verk som presenterades, men vad som framför allt slår mig efter fem dagars festival är med vilken oerhörd bredd som konstmusikbegreppet numera laddas. Från mytiskt sagoberättande i ett slags möte mellan Danny Elfman och Björk, till stillaliggande manskroppar omgärdade av bitande elektroniskt brus och tystnad.

Med »Music Resistance« som festivaltema, parat med en vilja att undersöka de politiska dimensionerna av sam- och framtidens konstmusik, ligger det redan i valet av uttrycksform och struktur en nivå av motstånd och mer eller mindre politiska övertoner. Än i dag är ett av de mest radikala greppen inom musiken att helt enkelt skapa motsatsen till ljud – tystnad. Gärna i kombination med visuella inslag på ett sätt som lika gärna kan kallas för performance eller happening och utspela sig i ett galleri i stället för en konsertsal.

Han har en låda på magen

Spännvidden i de verk som presenterades under UNM 2014 exemplifieras på ett talande sätt om man ställer öppningskonserten i Inter Arts Center i kulturhuset Mazetti, en bit bortom centrum, mot konserten kvällen efter i Palladium mitt i Malmö.

I svenske Max Wainwrights performance-

Än i dag är ett av de mest radikala greppen inom musiken att helt enkelt skapa motsatsen till ljud – tystnad.

Till vänster: Jennifer Walshe föreläser om hackertänkande i den nutida musiken.

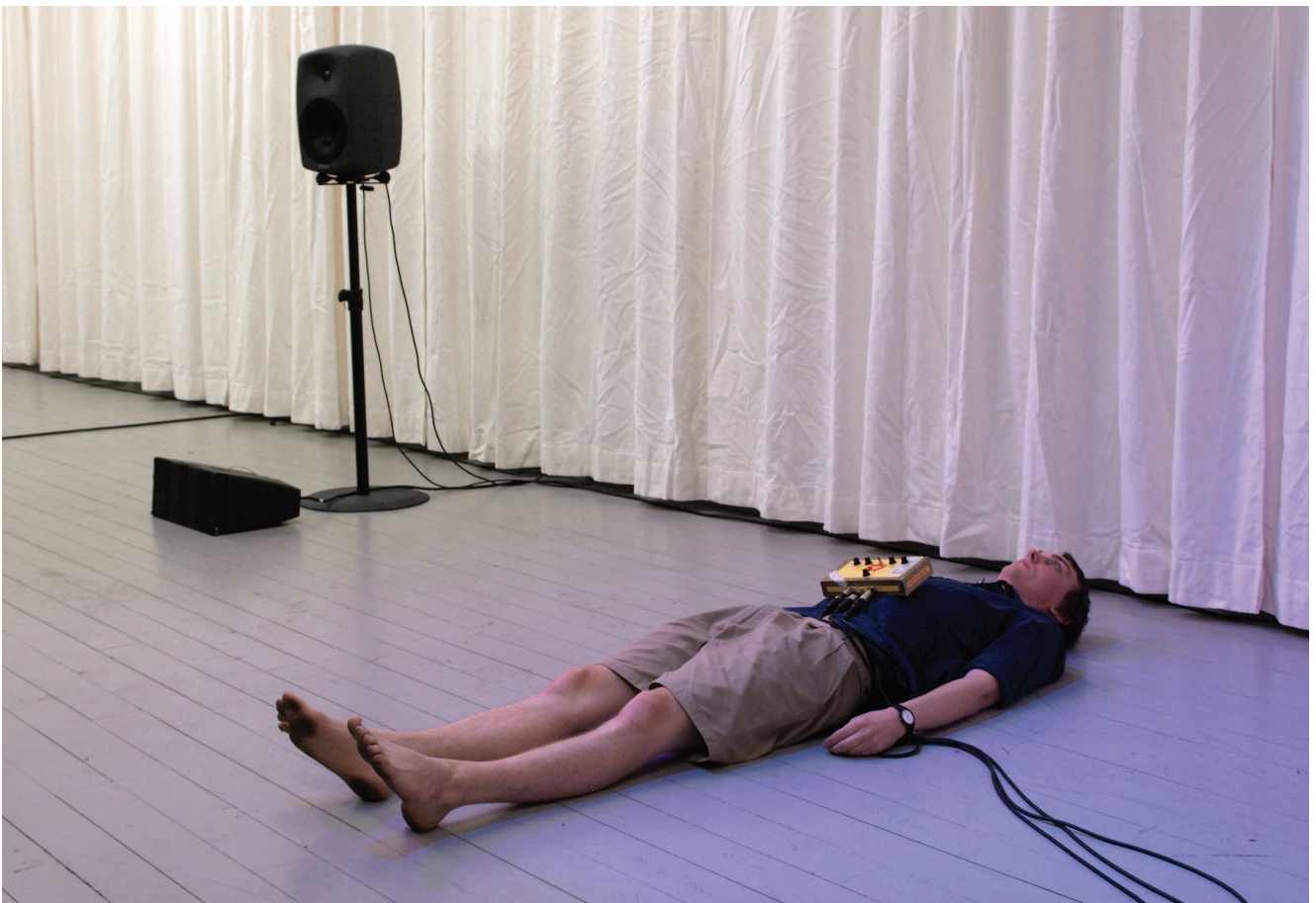
Okonventionella lyssningsformer.

Nedan: I Max Wainwrights »Levande karaktär« ligger tonsättaren på golvet med en uppmickad cigarrlåda på magen.

befryndade *Levande karaktär* lägger sig tonsättaren på golvet med en uppmickad cigarrlåda på magen. Ut ur högtalarna strömmar förinspelat elektroniskt brus, Wainwright kollar då och då på klockan, stänger av och sätter på ljudflödet med en strömbrytare och vrider på några rattar. Det är hans fysiska kontakt med rattarna (som i sig inte påverkar någonting) som hörs – med andra ord står verkets performativa kvaliteter snarare än dess musikaliska i fokus: Kärnan är hans interaktion med bruset och tidsförloppet.

I rummet intill spelar kvinnor (verkets musiker) på en naken man (instrumentet) som ligger i en korfastelsepose på ett t-format bord. Danske Jeppe →

→ Ernsts *Passion* har ett skrivet partitur, och musikerna räknar tydligt pulsen under framförandet, men de enda tydliga ljudeffekterna är händer som klatschar mot innerlåren och slår mot kinderna. Annars stryker kvinnorna över mannens hud under tystnad (den enda gången han synbart reagerar är när det dras rejält i hans pung).

– Festivalen på Island för några år sedan hade bara med ett ljudverk, och det var mitt, säger Hampus Norén från Sverige, som i år deltar med det mest öppna politiska verket med den talande titeln *REVA*, en åttakanalig ljudinstallation.

Ja, något har uppenbarligen hänt med konstmusikgenren på senare tid. På årets festival förekommer till och med ett videoverk, svenske Joakim Jalheds humoristiska *Imagimusic: Basics*, en mestadels animerad infofilm om hur man fantiserar fram ny musik inne i huvudet.

Välbesökt festival

En uttalad ambition från arrangörshåll är att nå ut med festivalen till nya grupper – både publikt och bland tonsättare, en satsning som har finansierats av FST/Stim. Ett sätt har varit att invitera potentiella kompositörer bortom musikhögskolorna, och Filip Correia de Melo, ordförande i UNM:s svenska avdelning och med ett förflutet inom hardcorescenen, menar att det är tack vare arrangörsgruppens skiftande musikbakgrunder som de har lyckats. Han är mycket nöjd med publiktillströmningen:

– Det kom hela 140 personer till konserten på Palladium, 120 till konserten i går och 95 till den tidigare i dag. Det betyder att vi även lockar till oss folk utanför festivalkretsen, säger han när vi möts på festivalens avslutningsdag.

Palladiumkonserten – med Musica Vitae, flertalet gästmusiker och ett verk som isländske Hafsteinn Thóroffssons tydligt tonala musiksaga *The Hidden People* – utgör med sin inte alltför utmanande modernismestetik festivalens mest lättillgängliga program.

Något helt annat, men ändå med många konsertanta kännetecken, bjuds vi på under festivalens överraskningskonsert: Slagverksba-

Isländske Hafsteinn Thóroffssons musiksaga »The Hidden People« är tydligt tonal.

Festivalen på Island för några år sedan hade bara med ett ljudverk, och det var mitt.

Hampus Norén, tonsättare

I Jeppe Ernsts »Passion« spelar kvinnor på en naken man.

serade trion Hidden Mothers *Tarot des Sens*, komponerat av Magdalena Meitzner.

Med en kombination av musik och performance framför trion egna och andras verk, som formas till rituella, teatrala stycken där syn och hörsel spelar lika stor roll för upplevelsen. De slumpmässigt utvalda satserna i *Tarot des Sens* omges emellanåt av tempelkontemplativa energier – tassande steg, droppande vatten – som kontrasteras med hur Meitzner håller fast sina medspelare Ulrik Nilsson och Pontus Langendorf med snaror runt deras halsar.

Sjunger och boxas

Den här egensinnigheten får sin förlängning i en föreläsning av den irländska kompositören Jennifer Walshe, som vill föra in ett hackertänkande i den nutida musiken. Mindre av hämmande vördnad, mer av nya djärva korsbefruktningar – »do more fast and break things«, som hon säger.

Hon vill smugla in det fysiska på konstmusikscenen. Hennes senaste projekt är *Training is the Opposite*, en kortopera för stråkkvartett och en sopran som hårdtrimmat sig för att kunna boxas medan hon sjunger.

Och här sluter sig cirkeln: Bilderna från inledningskonsertens kroppsliga närvaro dyker upp på näthinnan och pekar på en utvecklingsväg för konstmusiken där do it yourself-mentaliteten tar allt större plats. Där man, liksom på filmens område, inte väntar på extern finansiering utan tar vad man har och sätter i gång.

– Kompositören som auteur, summerar Jennifer Walshe ●

Malin Bångs ensemble
Curious Chamber Players
under en spelning på
Sound of Stockholm 2013

FOTO: MARTIN HELLESTRÖM

Det svenska konstmusikundret - dröm eller verklighet?

TEXT • Ika Johannesson

Det snackas mycket om det svenska musikundret inom populärmusiken - men hur står det till med den nutida svenska konstmusiken? Vi bad Ika Johannesson undersöka svenska tonsättares framgångar internationellt.

NÄR DET GÄLLER kommersiell pop- och rockmusik är det lätt att generalisera. Ett par band blir storsäljare inom loppet av några år, politikerna ser ett nytt pengaflöde och anammar ett begrepp för att marknadsföra Sverige. Men oavsett vad man tycker om uttrycket »det svenska musikundret« så står det klart att Sverige har ovanligt många bra musiker som lyckas utomlands om man räknar i förhållande till vår befolkning och att vi utifrån sett anses ha ett svenskt sound, som bland annat präglas av en grundläggande känsla för melodier. Men hur ser det ut i det konstmusikaliska fältet? Det är svårare att slå fast.

-Det är en helt omöjlig fråga att svara på för det finns så många vitt skilda musikaliska uttryck som verkar på helt olika arenor, säger Andreas Engström, chefredaktör för tidskriften *Nutida Musik*. Han bor i Berlin och reser runt på Europas stora konstmusikfestivaler.

-Det beror helt på vem du pratar med. Festivalen Maerzmusik har nog en åsikt om vad som är typiskt för ny svensk konstmusik, Berlinerfilharmonikerna har säkert en annan och när det gäller körmusiken, finns en tredje. Och hur ska man mäta framgång? Inspelade pengar? Irrelevant. Antal framföranden? Det går inte att jämföra genrer. Priser, stipendier, beställningens status? →

DET SVENSKA KONSTMUSIKUNDRET

→ När begreppet »det svenska musikundret« lanserades byggde det framför allt på försäljningsciffror och antal konserter i utlandet. Ett snabbt samtal till Export Music Swedens vd Jesper Thorsson visar att sådan statistik inte finns för det konstmusikaliska området.

– För närvarande har vi ingen statistik alls uppdelat på genre, men det är något som både vi och andra organisationer jobbar på att få till.

Individuell framgång

Hur ska man då räkna? De olika gestaltungsformerna har helt olika förutsättningar att nå både uppdragsgivare och publik, och därmed bygga upp en internationell karriär. Att skriva för en symfoniorkester ger självklart färre möjligheter till framförande än till exempel elektronisk musik som kan skapas, spelas in och framföras var som helst på en bärbar dator.

– Men då rör det sig istället om en scen med begränsade resurser, säger Andreas Engström. Det har också hänt väldigt mycket inom svensk improvisationsmusik det senaste årtiondet, men det är lättare att lägga märke till för folk spelar väldigt mycket. Men det är en förhållandevis statisk scen; man gör inte karriär på samma sätt som när man får ett uppdrag för festivalen i Donaueschingen, en prestigebe-ställning som kan leda till en annan.

Han påpekar att när det gäller traditionell tonsättning handlar det mer om framgångsrika individer än en samlad svensk scen. En av de yngre svenska kompositörerna som är mest etablerad utomlands är Malin Bång från Göteborg. 2012 fick hon ett av världens mest prestigefulla arbetsstipendier, DAAD, och flyttade från Stockholm till Berlin.

– Det är inte jättemånga svenska nu levande

Malin Bång under ett framträdande vid Swedish Energies i ISSUE Project Room, New York 2014.

Det har hänt väldigt mycket inom svensk improvisationsmusik det senaste årtiondet.

Andreas Engström, redaktör Nutida Musik

Andreas Engström, redaktör för tidskriften Nutida Musik, beivrar frekvent europeiska konstmusikfestivaler. På bilden besöker han Färöarna.

FOTO: ULF ENGSTROM

svenska tonsättare som spelas utomlands. Många känner nog inte till någon svensk kompositör på rak arm. Med min ensemble, Curious Chamber Players, försöker vi spela mycket svensk musik utomlands. För oss är det nästan enklare att få konserter utomlands än hemma, eftersom det finns fler arrangörer med större budgetar. Har man spelat på en stor festival i Tyskland så hakar ofta de andra festivalerna på. Det är svårt att komma helt utifrån och bli spelad.

Själv tog hon sig in genom att hon tidigt sökte sig utomlands, pluggade i Berlin och har gått flera kompositörskurser i Frankrike, Tyskland och USA. Inte minst året i DAAD-programmet har givit henne ett starkt kontaktnät och entré till de stora festivalerna, som Donaueschingen och Ultraschall.

Malin Bång tror att en av anledningarna till att svenska tonsättare inte tar sig ut internationellt i någon bred utsträckning är att de har det bra i Sverige.

– I Sverige finns det väldigt fina möjligheter för ensembler och orkestrar att samarbeta med tonsättare. De flesta bidrag går ut på att en svensk beställer av en annan svensk. Italienare har till exempel svårt att få kompositionsbeställningar, så de har ett behov av att faktiskt bosätta sig utomlands.

Elektronik och svenskt avantgarde

Årets upplaga av Ultimafestivalen i Norge har

precis avslutats och den konstnärlige ledaren Lars Petter Hagen låter sliten i telefonen. I elva dagar har ett hundratal artister från hela världen stått på de olika scenerna i Oslo. Sverige representerades av bland andra Ida Lundén, Hanna Hartman och Erik Bünger, som uppträdde på 50-årsfirandet av Elektroniska Musikstudion. Festivalen arrangerade även årets upplaga av Nordic Music Days.

– Det finns en lång räckvidd av intressanta svenska kompositörer som jag tycker både är originella och som håller hög konstnärlig och hantverksmässig nivå. Och jag tycker att den svenska scenen, som länge har känts anonym, har blivit alltmer distinkt. Under de senaste åren har det kommit fram starka stämmor som inte är rädda för att sticka ut, som Johan Svensson och Viktor Lisinski till exempel.

Hagen har varit konstnärlig ledare för Ultima sedan 2009 och innan dess höll han i ljudkonstfestivalen Happy Days i flera år. Han tror att det är arvet från EMS och Fylkingen som har smittat av sig på den nya generationen kompositörer och inspirerat till genrebrytning och experiment med nya konstnärliga idéer.

– De nya unga kompositörerna jobbar med multimediala och elektroniska uttryck. Det svenska avantgardet från 60- och 70-talen har fått ett uppsving igen.

Nyligen medverkade Andreas Engström och Lars Petter Hagen i en panel på norska ambassaden i Berlin, arrangerad av Ultima, där man →

Har man spelat på en stor festival i Tyskland så hakar ofta de andra festivalerna på.

Malin Bång, tonsättare

FOTO: PETER GANNUSHKIN

Konstmusikens Nina Persson? Hanna Hartman under ett framträdande vid Swedish Energies i ISSUE Project Room, New York 2014.

→ diskuterade konstmusikfestivaler och hur de fungerar i Norge jämfört med Tyskland. Engström säger att det är främst dansk och norsk konstmusik som varit i ropet under de senaste åren, snarare än svensk.

– Danmark har till exempel en handfull 70-talister som är väldigt framgångsrika just nu, och samma med Norge. Det är svårare att säga vad som representerar den generationen av svensk musik. Generellt sett har man varit mer utåtblickande i Danmark och Norge. Man satsar mer på de man satsar på.

Lars Petter Hagen håller med.

– Svenskarna är ordentliga och väluppfosttrade. De håller en väldigt hög hantverksmässig nivå, både musiker och kompositörer, och kanske har man en mindre experimentell

hållning. Är lite mindre politisk, mer försiktig. De danska och norska scenerna har handlat väldigt mycket om social kontext och politik på senare tid. Men jag vet inte om det faktumet gör musiken bättre.

Sverige saknar producenter

Malin Bång påtalar att internationell framgång till mångt och mycket är en budgetfråga. Även om Sverige i jämförelse med många andra länder har ett generöst bidragssystem så tror hon att det behövs mer hjälp med logistiken.

– Om man jämför med de andra nordiska länderna så är Norge, Finland och Danmark flitiga på att ge ordentliga bidrag till ensembler och institutioner för att samarbeta med fes-

tivaler i Tyskland och Frankrike. Det finns ett etablerat kontaktnät. I Sverige finns det ingen institution som tar hand om det för instrumentalmusik.

Hon berättar att en av de stora fördelarna under DAAD-året var att hon fick hjälp med att producera konserter. Tidigare hade hon gjort allt själv; från att skriva verket till att boka konsertlokal och trycka upp flyers. Saker som tar tid och energi från komponerandet och som kan vara svåra för musiker att ta tag i.

–Förut tog Rikskonserter hand om det. Sedan uppstod Musikverket efter ett tag, men de producerar inte, bara ger stöd. Det som skulle vara att föredra är att ensemblerna kan söka producentbidrag så man har råd med en producent eller ekonomiansvarig. Flera ensembler i Norge har en ekonomisk administration, då kan det bli mer aktiviteter. För vår egen del så hade vi kunnat skapa fler konserter på det sättet.

Ljudkonstnären Åsa Stjerna bor delvis i Berlin där hon ingår i ett internationellt ljudkonstkollektiv. Hon har precis färdigställt ett större projekt för Centre Culturel Suédois i Paris och arbetar just nu med en permanent ljudinstallation för Sahlgrenska sjukhuset. Hon säger att den svenska närvaron kanske inte är så påtaglig

FOTO: ÅSA STJERNA

Det är inte svenskarna som driver ljudkonsten framåt i världen, men samtidigt finns det starka artister och framför allt många som har möjlighet att hålla igång.

Åsa Stjerna, ljudkonstnär

Några framgångsrika svenskar utomlands

Djuro Zivkovic - fick 2013, som första svensk någonsin, Grawemeyer Award, ett av världens största konstmusikpriser.

Rolf Martinsson, Jan Sandström och Anders Hillborg - spelas mycket i Europa.

Hanna Hartman, Erik Bünger - etablerade europeiska artister.

Jesper Nordin - har haft stora framgångar och flera beställningar i Frankrike.

Albert Schnelzer - har bland annat spelats på The Proms.

Victoria Borisova Ollas - ett löfte på det stora förlaget Universal.

Katarina Leyman - fick 2014 andrapris vid Andrej Petrov-festivalen.

Farangis Nurulla Khoja - fick 2014 tredjepris vid ovanstående festival.

Jesper Nordin - fick 2014 första pris i Brandenburgfestivalens kompositionstävling.

Britta Byström - fick 2014 andra pris i ovanstående tävling.

utomlands, men samtidigt bedrivs det mycket verksamhet av svenskar.

–Det är inte svenskarna som driver ljudkonsten framåt i världen, men samtidigt finns det starka artister och framför allt många som har möjlighet att hålla igång. Finns det någon svensk motsvarighet till Nina Persson? Det skulle väl vara Hanna Hartman då! säger hon och skrattar.

–Men frågan är, vad är målet med en kulturpolitik, att många kan bedriva saker på en viss nivå, eller att få fram några få superstjärnor? Samtidigt har det inte funnits någon motsvarighet till Ultima eller de europeiska festivalerna i Sverige. Man har saknat det ekonomiska intresset att investera i den typen av kulturella evenemang och det slår naturligtvis tillbaka.

Malin Bång berättar att Kulturrådet har öppnat upp för fler internationella perspektiv, men Åsa Stjerna påtalar att det behövs en stor politisk insats för att ge svenska tonsättare bättre möjligheter att lyckas utomlands.

–Jag tror att det skulle krävas en stor kulturekonomisk och kulturpolitisk satsning i Sverige för att det skulle skapas ●

Till vänster: Åsa Stjerna. Nedan: Uppförande för symaskin och kavel vid Donaueschinger Musiktagen 2012.

FOTO: RALE BRUNNER

Nordiska Musikdagar, den ambulerande festivalen för nordisk konstmusik ägde i september rum i Oslo. Vi skickade dit tonsättaren Magnus Bunnskog, som sicksackade sig fram genom ett mångfacetterat ljudlandskap med vidöppna öron, ögon och stundtals - vidöppen mun.

TEXT • Magnus Bunnskog
FOTO • Ultimafestivalen / Henrik Beck

Tonsättaren på Nordiska Musikdagar

BEHÖVER VI TONSÄTTARE i de nordiska länderna en egen festival? Vad rör sig i våra kollegers huvuden i grannländerna? På årets upplaga av Nordiska Musikdagarna går resan till Oslo; festivalen är sammanslagen med Ultima, vars konstnärliga ledare Lars Petter Hagen valt Nationen som tema. Under veckan möter jag kolleger från Grönland, Island, Finland, Norge, Danmark och givetvis även Sverige. Schemat är ambitiöst, och några akter får stryka på foten eftersom de ligger samtidigt. Tre nya musikdramatiska verk, en del elektronik, kammarmusik och orkester, brandtal på grund av nedläggningar samt en del tonsättarsamtal och demonstration av en orgel med ren stämning är något av det som hinns med. Däremellan fylls tiden av språngmarscher mellan stadens spelplatser. Oslo är promenadvänligt, och jag undviker att resa med spårvagn eftersom solen skiner mestadels. Vid några tillfällen sneglar jag på hotellets lånecyklar, men överger sedan tanken när jag minns alla uppförsbackar.

Onsdagen inleds i Kulturkirken Jakob med ett antal verk för piano, projektioner och elektronik. Pianisten Ingfrid Breie Nykus uruppför två nya

verk som en del av sitt forskningsarbete – Asbjørn Schaatuns *Nations* och Øyvind Torvunds *Det abstrakte i Folkekunsten*. Båda verken tar avstamp i frågan om nationell identitet och folkmusik, men uttrycken skiljer sig markant. I det senare verket uppstår en performativ del som inkluderar avbrott, tal och, faktiskt, en del humor. Under konserten minns jag diskussionen som bröt ut när Expressens Hanna Höglund ifrågasatte »det nationalistiska svärmeriet inom den klassiska musiken« tidigare i våras, och om det fanns ett nordiskt sound. Här finns dekonstruktionen och diskussionen som efterfrågades, inte minst i den efterföljande paneldiskussionen, ledd av den brittiske musikskribenten Rob Young. Efter ytterligare en paneldebatt om streaming tar Hanna Hartman och Erik Bünger vid med sina för svenska öron välbekanta verk *Mezcal no 8* (objekt och elektronik) respektive *The Third Man* (lecture performance).

Verk om individens utsatthet

På Office for Contemporary Art Norway (OCA) hör jag verk för instrument och elektronik av Ida Lundén, Maija Hynninen och Osmo Tapio

Att landets största operahus medverkar, och har en scen som fungerar för produktioner är något Sverige kan kasta avundsjuka blickar på.

Ingfrid Breie Nyhus uruppför två verk som tar avstamp i frågan om nationell identitet och folkmusik i Kulturkirken Jakob.

Åse Henstrøm, ordförande i Norsk Komponistförening invigningstalar.

Räihälä, som alla knyter an till äldre musikverk på olika metanivåer. Nästkommande dags EA-konsert innehåller babyjoller av Thuridur Jonsdóttir, fältinspelningar av Rikhardur H Fridriksson samt konsolspelsdoftande algoritmisk komposition av Risto Holopainen. Första kvällen avslutas med David Brynjar Franzsons musikdramatiska *Longitude* på Vulkan Arena – ett estetiskt kompromisslöst performanceverk, framfört av Ensemble Adapter. Instrumentalisterna är utspridda i rummet, publiken sitter i en cirkel kring ett podium som till en början anas bakom ett antal skärmar av segelduk och projektioner. Två aktörer monterar och flyttar skärmarna, lyser upp en tredje aktör med lyktor på antenner, och promenerar stilla runt i

ett ljudlandskap på sparlåga. *Longitude* avhandlar en passage i den isländska kolonisationens historia under början av 1800-talet, men kommer åtminstone för mig även att handla om individens utsatthet för landskapet, naturen och ensamheten. Givetvis är verket en vattendelare, och resten av kvällen diskuteras det ingående – vilket också kan sägas vara en av de stora poängerna med att besöka en festival som den här. En del kolleger kanske man träffar alltför sällan, trots att man har mycket meningsfullt att säga varandra – eller gräla om – och ofta gör man nya bekanskap och knyter informella kontakter som i förlängningen definitivt innebär ett berikande av musikkivet i den nordiska regionen. →

Till vänster: Artikelförfattaren (till vänster i bild) lyssnar på konsert med tänderna. Ovan: Den japanska föredragstekniken PechaKucha används för att hjälpa talarna komma till poängen.

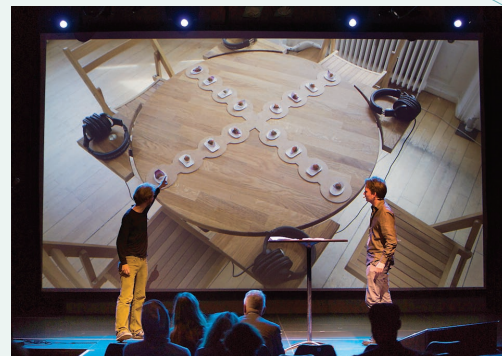
→ Musikteaterverk i operahuset

Ett annat exempel på internationella samarbeten är New Music Incubator som medverkar med en konsert på NMD, vid det här laget att betrakta som en etablerad plattform med fria ramverk. Senare på eftermiddagen slinker jag in på en konsert som avnjuts bäst med – tänderna. Publikens ombeds att iförda hörselkåpor bita tag i en trästång som är kopplad till trions uppnickade klockspel; roligt och fint gjort.

Torsdagskvällens stora snackis är Simon Steen-Andersens *Buenos Aires* på Operaens lilla scen. Att landets största operahus medverkar, och har en scen som fungerar för produktioner är något Sverige kan kasta avundsjuka blickar på (inte minst med tanke på den tragiskt underanvända Rotundan i Stockholm.) Det är fullsatt när Neue Vokalsolisten Stuttgart tillsammans med Asamisima uruppför ett formmässigt ojämnt men på det stora hela väldigt väl genomarbetat musikteaterverk, där rösten genomgående processas genom olika tekniska hjälpmedel för personer som saknar röst eller har talproblem; bland annat med hjälp av talsyntes och röstgeneratorer. Träffsäkert, då verket avhandlar totalitära stater, och vårt behov av luft, frisk luft – för att andas, tala, leva. Men även om operakonsten *per se*.

Efterföljande morgon ägnas åt klargörande samtal på Loftet om verket med sångare och

Pecha Kucha om konceptuell mat & musik.

tonsättare, lett av Esteban Buch. Senare på eftermiddagen hör jag kammarmusik av Øyvind Mæland, Johan Svensson och Lisa Streich i Kulturkyrkan, springer för att äta en sallad ackompanjerad av dödsmetall på en närliggande klubb, och anländer andfädd och i sista minuten till Oslo Konserthus för att höra Oslo-Filharmonien spela Ørjan Matre (violinkonsert), Malin Bång (uruppförande), Anna Thorvaldsdottir, Hlynur Adils Vilmarsson och slutligen återigen Steen-Andersen vars spektakulära solokonsert *Ouvertures for Guzheng, Sampler and Orchestra* framförs med Liu Le som solist.

Sorgligt nedläggningsbeslut

Även den avslutande lördagen innehåller or-

Festivalen avslutas på Vulkan Arena med Jeppe Just, Karin Krog/John Surman och Ben Frost.

●●●
En del kolleger kanske man träffar alltför sällan, trots att man har mycket meningsfullt att säga varandra - eller gräla om.

kestermusik i Universitets Aula, med DR UnderholdningsOrkestret, men inleds med ett brandtal av Bent Sørensen, med anledning av danska radions beslut om omedelbar nedläggning av orkestern. En känsloladdad och förtäta stämning infinner sig, och publiken ger en stående, lång och stark ovation till de synbart rörda musikerna – beskedet ligger i bakhuvudet under hela konserten, på gott och ont. De spelar fantastiskt fint, och snart finns de inte längre kvar. Dessutom sorgligt förbipasserat i dagspressens kulturbevakning. Förutom Bent Sørensens pianokonsert *Mignon*, och Karin Rehnqvists *Breaking the ice* uruppför de Eivind Buenes hörspel *Blue Mountain*, som är skrivet för två skådespelare och orkester. Buene, som även är etablerad romanförfattare har skrivit ett delvis självbiografiskt relationsdrama, som också blandar musikaliska metanivåer och refererar tillbaka till eget tidigare tankestoff och tematik i såväl romaner som orkesterverk och doktorsavhandling. I det här fallet handlar det

bland annat om Mahler.

Lördagen fortsätter med ett besök via buss till Eivind Grovens orgelhus en bit utanför centrala Oslo, där vi får en demonstration av en äldre, hemmabyggt orgel med 36-tons-oktaver, och senare en konsert med i Kulturkyrkan med norska Ensemble Ernst och kammarverk av Grawemeyervinnande Djuro Zivkovic, noisestråkkvartett av Hikari Kiyama, solokonsert för kvartstons-accordion av Sampo Haapamäki samt kvartett för uppmickad fiol i fyra delar av Morten Ladehoff. Festivalen avslutar på Vulkan med Jeppe Just, Karin Krog/John Surman och Ben Frost – inledningsvis något långt och stillastående i jämförelse med fredagskvällens fullständigt galna ös med Avanti! Ensemble:n hamnar jag istället efter en stund ute i den kyliga septembernatten med ett gäng pratglada isländska vänner innan jag tar mig hem till hotellet, med både påfyllda batterier i hjärnan och festivaltrötta ben ●

Klockren vinst

»Klockrent«, konserten med musik för Gotlands 92 medeltida kyrkor av Karin Rehnqvist, Claes Holmgren och Owe Ronström, vann i september Prix Italia i Turin.

FOTO: HENRIK WALLENIUS/SR

En orkester bestående av Gotlands över 200 kyrkklockor spelade den 8 juni 2013 ett nyskrivet verk av Karin Rehnqvist, Claes Holmgren och Owe Ronström. Klockornas ringande sändes via ett stort antal frivilligas mobiltelefoner till en server på Sveriges Radio Gotland i Visby och mixades samman.

Konserten har nu fått den

prestigefyllda Prix Italia med motiveringen:

»Ett otroligt projekt som placerar klassisk radio mitt i ett nationellt experiment av samtida musik, och förstärker dess image och ökar populariteten för största möjliga publik.«

Idén till konserten stod Eva Sjöstrand och Owe Ronström för.

-Det känns alldeles, alldeles

underbart att få Prix Italia, säger Eva Sjöstrand vid Sveriges Radio P4 Gotland. Att en så vild och vacker idé kunde bli verklighet tack vare 250 gotlänningar som hjälpte till och att den nu vunnit sådan framgång är fantastiskt. Och att vi lyckats visa att också en liten plats som Gotland kan ha en stor röst.

I Prix Italia, som genomförs för 66:e året, utses de bästa radio- och tv-inslagen från hela världen i en mängd olika kategorier. Tävlningen har deltagare från över 90 Public Service- och privata bolag från fem kontinenter.

www.prixitalia.rai.it
www.facebook.com/enmycketstorkonsert

Jenny Wilson.

FOTO: DANIEL WRTTBERG

Skap skapar om musikhistorien

Skapelsen heter Skaps (Svenska kompositörer och textförfattares) nya projekt för att vrida ordningen rätt i musikhistorien och påvisa att den inte bara består av män.

Musikhistorien domineras av män. Även dagens musikbransch domineras av män, både på skivbolagens toppositioner, på dirigentpulten, på festivalscener och i musikstudios. Arbetsgruppen bakom Skapelsen tror att orsaken är att kvinnor inte uppmuntrats att ta sig ton och plats lika mycket. Kanske har kvinnor alltid spelat och skrivit musik, men bara inte hamnat i historieböckerna. För att beri-

ka musikhistorien, fylla i luckor och låta fler vara med och skapa den i framtiden lyfter de nu helt subjektivt fram alternativa representanter att befolka den. De uppmanar även allmänheten att skriva till Skapelsen med sina tips. Medverka du också, genom att maila in och berätta vem som har inspirerat dig musikaliskt. Adressen är: skapelsen@skap.se
www.skapelsen.com

Sound of Stockholm i november

Den 4-9 november är det dags för årets upplaga av festivalen Sound of Stockholm.

Sound of Stockholm är den oberoende festivalen som sedan 2010 årligen arrangeras av Frim, Fylkingen, Sekt, Samtida Musik och Studio 53. Under några dagar kan publiken uppleva audiovisuell performance,

kammarmusik, ljudkonst, blåskvartetter, seminarier, festivalbar, baby-rave, med mera.

I år medverkar bland andra Lise-Lotte Norelius med ett verk för tre dammsugare, Mattias Sköld med »Instructions for three performers« och Lina Järnegård med »7 scener«. Dessutom ges en rad internationella akter. Hela programmet finns på www.soundofstockholm.se

Fredrik Hedelin Fredrik Hagstedt

FOTO: STUDIO ACUSTICUM

Workshop kring Orgel Acusticum

Elva tonsättare samlades i september i Studio Acusticum i Piteå för workshop kring den nya orgeln.

Orgel Acusticum invigdes 2012, är en av norra Europas största orglar och ett riktigt prestige-instrument. Visionen med orgeln är att skapa ett bra instrument för traditionell orgelrepertoar samt för nutida och framtida musik. Konceptet bygger på en kombination av tradition, konstnärlighet och innovativ teknik. Workshopen

anordnades av FST och Luleå Tekniska Universitet för att tillgängliggöra orgeln för tonsättarkåren, odla intresset för den och sondera terrängen för dess framtida utveckling. Deltagarna bidrog med värdefulla synpunkter vad gäller byggnadsprocessen av instrumentet.

BJÖRN SIKSTRÖM

På nya poster

Alice Bah Kuhnke, som har utsetts till kultur- och demokratiminister

FOTO: ERIK ANDERSSON/REDFERNSKANSLET

Alice Bah Kuhnke

Staffan Forsell, som i mars tillträdde som generaldirektör för Kulturrådet

FOTO: STEFAN TELL

Staffan Forsell

Staffan Becker, som i april tillträdde som vd för Vara konserthus

B Tommy Andersson, som under konsertsäsongen 2014/15 fungerar som Composer-in-Association hos BBC National Orchestra of Wales

Kvinnor upp på pulten

Merete Ellegaard är ordförande i Kupp.

FOTO: KUPP

Kvinnor är kraftigt underrepresenterade som dirigenter i de årliga programmen för de svenska orkestrarna. Det visar statistik som gjorts på uppdrag av Kupp (Kvinnor upp på pulten).

Det finns, år 2014, fortfarande en yrkesgrupp i Sverige, i vilken svenska kvinnor är representerade med noll procent - det är kvinnliga svenska dirigenter i de årliga programmen hos de största svenska symfoniorkestrarna och operahusen i Malmö, Göteborg och Stockholm. Kupp, organisationen som presenterar denna häpnadsväckande statistik, startades 2012 med syfte att stötta och aktivt synliggöra svenska kvinnliga diri-

genter och verka för att dessa regelbundet ska få dirigentuppdrag i svenska professionella orkestrar. Kupp har med stöd från Statens Musikverk, under 2012-2014, rest runt i landet och träffat alla orkester- och operachefer för att uppmana dem att ge svenska kvinnor tillträde till dirigentpulten. Den aktuella statistiken visar att situationen uppenbarligen förändras mycket långsamt. www.kuppdirigenter.se

Uruppförandet

Mats Larsson Gothe, »Blanche och Marie« med libretto av Maria Sundqvist spelas 10-25 oktober på Norrlandsoperan

PO Enquists roman ligger till grund för din opera, som handlar om vetenskapskvinnan Marie Curie och hennes assistent Blanche Wittman. Hur kom operan till?

– Norrlandsoperans chef Kjell Englund sammanförde mig med librettisten Maria Sundqvist som skapade ett libretto med utgångspunkt i PO Enquists roman. Sommaren 2012 vidtog mitt arbete, då i nära samarbete med regissören Elisabet Ljungar, som fungerade som dramaturg och min musikaliska »redaktör«. På ett tidigt stadium etablerades också ett tätt samarbete mellan de olika medarbetarna – scenograf, kostymör, ljussättare, tonsättare och regissör. Jag brukar kalla tillblivelsen av en opera för världens största grupparbete.

Musiken beskrivs som vacker och dramatisk. Hur har du arbetat med melodik, harmonik och karaktärer?

– Min erfarenhet av att komponera operamusik har lärt mig att det är viktigt att ta ut svängarna rejält för att undvika monotoni. Det handlar om två timmars musik som skall hålla lyssnarens uppmärksamhet och nyfikenhet vid liv utan avbrott. Det krävs spänning och vila. Därför är jag väldigt observant på skill-

FOTO: TORBJÖRN JAKOBSSON

det dramatiska berättandet.

Ni kallar operan för ett drömspel. Varför?

– PO Enquists roman är väldigt poetiskt utformad och rymmer ett stort mått av mystik. Att säga vad den handlar om i några få sammanfattande ord är ganska svårt och egentligen helt onödigt. Boken använder sig inte heller av ett linjärt berättande, och PO Enquist väver dessutom in personliga minnen och förhåller sig väldigt fri till historiska fakta. I vår opera har vi visserligen försökt att lägga upp berättandet på en linjär tidsaxel, men de olika scenerna avlöser varandra på ett ibland mystiskt, drömspelsaktigt vis. Även om man inte förstår alla detaljer är min förhoppning att man sveps med i ett musikaliskt flöde och blir starkt känslomässigt berörd av innehållet. Termen »drömspel« härstammar ju från Strindbergs banbrytande pjäs där han utvecklar ett abstrakt berättande där »tid och rum icke existerar«, som han själv skrev. Jag är intresserad av att utveckla operaformen i en friare riktning än vad det narrativa berättandet tillåter. Möjligheterna för denna allkonstform är oändlig, tror jag.

FRÅGESTÄLLARE: ANNA HEDELIUS

Min erfarenhet av att komponera operamusik har lärt mig att det är viktigt att ta ut svängarna rejält för att undvika monotoni.

naderna mellan dissonans och konsonans, kromatik och diatonik, olika register, dynamik, orkestrering, tempo och mycket mera. För att hålla samman musiken så att den inte bara blir en provkarta på olika stilistiska alluderings tillämpar jag en strikt ledmotivsteknik där varje karaktär har ett eget motiv som kan varieras i oändlighet, beroende på vilka behov som uppstår. Den stora utmaningen med att komponera opera består i att kunna skapa en stark sammanhängande komposition inom ramen för

COMPOSER'S
RADIO

COMPOSER'S RADIO sänder ny musik av svenska tonsättare, huvudsakligen komponerad de senaste tio åren. Producent för programmen är Paulina Sundin och programvärd är Jamie Fawcus. Ett nytt program var-

vas med repriser och läggs ut på FST:s webbsida varje lördag.

Lyssna varje lördag på: www.composersradio.se eller www.fst.se.

Där kan du också prenumerera på Composer's Radio som podcast och

www.composersradio.se
www.fst.se

gå med i gruppen Composers Radio Sweden på Facebook. Composer's Radio finns även som app för iPhone och iPad.

OKTOBER

10-25 Mats Larsson Gothe,
Blanche och Marie,
libretto Maria Sundqvist,
Norrlandsoperan, Umeå.
Uruppförande

17 Ann Helling (bild/animation:
Jessica Lundberg), *Blå Tim-*
men, 20.00, Biograf Babylon,
ZEBRA Poetry Film Festival,
Berlin. **Uruppförande**

18 Lars Carlsson, *Perception 3*,
My Helligren, 19.00, Pustervik,
Göteborg.

18 Lars Carlsson, *Cardinal*
Directions, My Helligren, Lars
Carlsson, 20.00, Pustervik,
Göteborg. **Uruppförande**

19 Paula af Malmberg Ward, *Som*
en skatt, evangelietotett,
Danderyds vokalensemble dri:
Rikard Karlsson, 11.00, Dander-
ryds kyrka. **Uruppförande**

23 Rolf Martinsson, *Chamber*
Concerto No. 2, Helsingborg
Symfoniorkester, Fredrik
Burstedt, Konserthuset,
Helsingborg.

23 Mats Gustafsson, *Symfoni nr 1*
- Minnet, Norrlandsoperans
symfoniorkester med dieb13
och Lars-Göran Ulander, 19.00,
konsertsalen Norrlandsoperan,
Umeå. **Uruppförande**

24 Fabian Svensson, *Täglige*
Übungen, Kaori Ohsuga, 19.00,
Ryogoku Monten Hall, Tokyo.

24 Fabian Svensson, *Twang*, Kaori
Ohsuga, 19.00, Ryogoku Monten
Hall, Tokyo. **Uruppförande**

24 Fabian Svensson, *Little Glit-*
tering Object, Kaori Ohsuga,
19.00, Ryogoku Monten Hall,
Tokyo. **Uruppförande**

24 Fabian Svensson, *Toy Toccata*
(in Black and White), Kaori
Ohsuga, 19.00, Ryogoku Monten
Hall, Tokyo.

24 Fabian Svensson, *Expansion*
- Inversion - Kontraktion - Es-
kalation, Kaori Ohsuga, 19.00,
Ryogoku Monten Hall, Tokyo.

26 Jörgen Dafgård, *Ljuvlig är Din*
boning. Kantat för kör, solister
och ensemble, Hässleholms

kyrkas vokalensemble, solister
och ensemble. Dirigent:
Birgitta Roslund., 18.00, Häss-
leholms kyrka, Hässleholm.
Uruppförande

27 Fabian Svensson, *Slingra*,
Shinji Komori, 19.00, Studio
Haru, Nagoya. **Uruppförande**

31 Tobias Broström, *Lucernaris*
- Concerto for Trumpet, Live
Electronics & Orchestra, Detroit
Symphony Orchestra, 19.00,
Orchestra Hall, Detroit.

NOVEMBER

01 Tobias Broström, *Lucernaris*
- Concerto for Trumpet, Live
Electronics & Orchestra, Detroit
Symphony Orchestra, 19.00,
Orchestra Hall, Detroit.

02 Rolf Martinsson, *Bridge -*
Trumpet Concerto No. 1, Ole
Edvard Antonsen, Rundfunk-
Sinfonieorchester Berlin,
Konzerthaus, Berlin.

02 Stefan Johnsson, *Jubileum*
LXX, Blåsorkester Borås
Stad, 15.00, Åhaga, Borås.
Uruppförande

02 Torbjörn Nilsson, *TRIO op.23*,
Mats Wallin, klarinett; Lennart
Wallin, piano; Torbjörn Nilsson,
cello, 18.00, Uppenbarelsekyr-
kan, Hägersten, Stockholm.
Uruppförande

02 Tobias Broström, *Lucernaris*
- Concerto for Trumpet, Live
Electronics & Orchestra, Detroit
Symphony Orchestra, 19.00,
Orchestra Hall, Detroit.

05 Paula af Malmberg Ward, *Tre*
Dikter, text: Lina Ekdahl, Eva-
Lotta Olsson sopran, Katarina
Ström-Harg piano, 18.00, Stu-
dio 2, Radiohuset, Stockholm.

05 Paula af Malmberg Ward, *De-*
sire Encapsulated, Stockholms
Saxofonkvartett, 21.00, Hörsa-
len, Kulturhuset, Stockholm.

06 Rolf Martinsson, *Double Bass*
Concerto No. 1, Edicson Ruiz,
Youth Orchestra of Caracas,
Dietrich Paredes, Cité de la
musique, Paris.

07 Johan-Magnus Sjöberg, *May*
God be gracious, Allhelgona
motettkör, Johan-Magnus
Sjöberg, dirigent, 09.30,
Schwetzingen, Stadskyrkan.

07 Staffan Storm, *Ur djupen*
ropar jag, Allhelgona Motettkör,
Johan-Magnus Sjöberg,
dirigent, 18.30, Stadskyrkan,
Schwetzingen, Tyskland.

08 Staffan Storm, *Ur djupen*
ropar jag, Allhelgona Motettkör,
Johan-Magnus Sjöberg, diri-
gent, 18.15, Heiliggeistkirche,
Heidelberg.

08 Johan-Magnus Sjöberg, *May*
God be gracious, Allhelgona
Motettkör, Johan-Magnus Sjö-
berg, dirigent, 18.15, Heiliger-
geistkirche, Heidelberg.

10 Rolf Martinsson, *Double Bass*
Concerto No. 1, Edicson Ruiz,
Youth Orchestra of Caracas,
Dietrich Paredes, Liszt Aca-
demy, Budapest.

10 Anna-Lena Laurin, *Concerto*
in Memoriam, for trumpet and
strings. Uruppförande med
turné med anledning av Came-
rata Nordicas 40-års jubileum.,
Camerata Nordica med soloist
Tba, 19.00, tba, Turné 10-23/11.
Uruppförande

16 Johan-Magnus Sjöberg,
Requiem, Yvonne Tuvevsson
Rosenqvist, sopran, Hanna-
Maria Strand, mezzosopran,
Peter Sjunnesson, bary-
ton, Allhelgona motettkör,
Allhelgona kammarorkester,
Johan-Magnus Sjöberg, 17.00,
Allhelgonakyrkan, Lund.

16 Cecilia Franke, *Biblisk tonmål-*
ning: »Och röken från rökelsen
steg ur ängels hand...« (Upp
8:4), Magnus Berglöf, 18.00, S:t
Pauli kyrka, Malmö.

17 Fredrik Gran, *altered grey*, Émi-
lie Girard-Charest (vlc), 19.00,
Sibelius Academy, Helsingfors.

20 Stefan Johnsson, *Variations*
on a Turkish Folksong, The Gol-
den Horn Brass, 20.00, Adnan
Saygun concert hall, Izmir,
Turkiet. **Uruppförande**

20 Stefan Johnsson, *Variations*
on a Turkish Folksong, The Gol-
den Horn Brass, 20.00, Adnan
Saygun concert hall, Izmir,
Turkiet. **Uruppförande**

21 Ylva Skog, *They call her Love*,
Musica Vitae, dir. Magnus Fryk-
lund, 19.00, Utvandrarnas hus,
Växjö.

22 Johan-Magnus Sjöberg, *Vater*
unser, Heidelberg Studenten-
kantorei, Johannes Vogt, luta
(Theorb in d) Christoph An-
dreas Schäfer, dirigent, 17.00,
Heiliggeistkirche, Heidelberg.
Uruppförande

23 Paula af Malmberg Ward,
Vnd - ett lyriskt vindkraftverk
för 8-stämmig blandad kör a
cappella, Gustaf Sjökvists kam-
markör, 15.00, Eric Ericssonhal-
len, Stockholm. **Uruppförande**

23 Ulrika Emanuelsson, *»Sänger*
för dem vi förlorat«/dikter av
Jacques Werup, Petri Sångare,
ungdomskören SPUK, Malmö
Operas barnkör, musiker ur
Malmö symfoniorkester samt
sopran- och tenorsolist.
Dir.: Alexander Einarsson,
18.00, Petri kyrka, Malmö.
Uruppförande

27 Cecilia Franke, *Biblisk tonmål-*
ning: »Och röken från rökelsen
steg ur ängels hand...« (Upp
8:4), Magnus Berglöf, 12.00,
S:t Johannes kyrka, Malmö.

29 Rolf Martinsson, *A. S. in*
Memoriam (Dutch Premiere),
Netherlands Chamber Orchest-
ra, Gordan Nikolic, Concertge-
bouw, Amsterdam.

30 Henrik Denerin, *Rhizom*,
Vertixe Sonora, 20.00, La Caja,
Vigo, Spain. **Uruppförande**

DECEMBER

01 Rolf Martinsson, *A. S. in Me-*
moriam, Netherlands Chamber
Orchestra, Gordan Nikolic,
Concertgebouw, Amsterdam.

04 Marie Samuelsson,
Singla, Kungliga Filharmonik-
erna, 19.00, Konserthuset,
Stockholm.

14 Rolf Martinsson, *Tour de force*,
Helsingborg Symfoniorkester,
Pier Giorgio Morandi, Konsert-
huset, Helsingborg.

2015

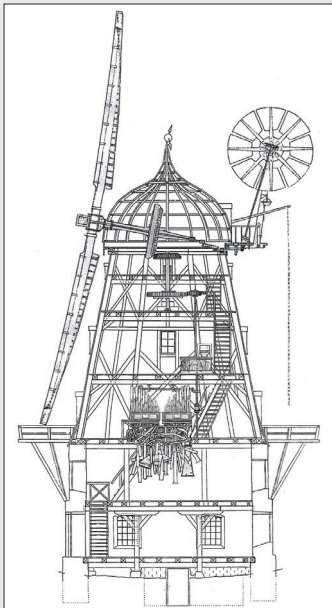
JANUARI

14 Rolf Martinsson, *Ich denke*
Dein..., Lisa Larsson, Tonhalle-
Orchester Zürich, John Storg-
årds, 00.00, Tonhalle, Zürich.
Uruppförande

INSTRUMENTET

Självspelande orgel. Kvarnofonen drivs av vindkraft.

TEXT • Anna Hedelius
FOTO • Harp Art Lab/Julijana Nemeti
RITNING • Mikael Ericsson

Mikael Ericsson använder pianorullar för att skapa kompositionerna som ljuder från kvarnofonen i Harplinge.

HARPLINGE, NÄRA HALMSTAD på Väst-kusten, är inte bara en naturskön ort att besöka. När det blåser kan du där också höra det storslagna ljudet från kvarnofonen, en permanent ljudinstallation i Harplinge väderkvarn. Den sju våningar höga byggnaden, som för länge sedan utkonkurrerats av andra produktionsmetoder när det gäller mjöltillverkning, har med Mikael Ericssons projekt fått en renässans. Kvarnen bereder numera bröd för själen med en självspelande kyrkorgel driven av vindkraft.

– Vinden sätter väderkvarnens vingar och maskineri i rörelse och kraften överförs till en serie bälgar som ger luft till kyrkorgelns

**Kraften
överförs
till en serie
bälgar som
ger luft till
kyrkorgelns
pipor.**

Mikael Ericsson

pipor, förklarar Mikael Ericsson. Kompositionen styrs av pianorullar från en självspelande mekanism. För närvarande klipper jag i gamla rullar och syr och klistrar ihop dem till nya kompositioner.

Harp Art Lab, som verksamheten i Harplinge väderkvarn kallas, är sedan ett par år ett växande laboratorium för ljud- och klimatkonst. Tillsammans med konstnärskollegan Julijana Nemeti anordnar Ericsson workshops, performance, konserter, installationer och plattspecifika verk med visionen att utveckla en plattform för innovativa och tvärvetenskapliga idéer ●